

Van de coöperatie, de koperslager en Hagelkruisweg 9

Een gewoon pand lijkt het, Hagelkruisweg 9 in Meijel. De mensen noemen het nog steeds 'Pand Philips'. Maar vanuit dat huis ligt een stuk Meijelse geschiedenis voor het oprapen. Over Coöperatie Volharding, over de koperslager uit Heythuysen, over een 'Winkel van Sinkel', over feestvieren en wielrennen, maar zeker ook over vier generaties bij een schutterrij.

Van de Coöperatie

Nee, we gaan niet terug naar 1844 toen Marten van der Laak zijn winkel had op de hoek van de huidige Hagelkruisweg en zijn bouwland daarachter. Het heette toen daar nog Op de Mortel. Tussen 531 en 532 gaat de weg 'in den herdgang'

<p><i>In 1844 bezat Marten van der Laak o.a.:</i> 530 tuin 531 huis en winkel 532 schuur 533 bouwland</p>	<p><i>Op het 'dorpsplein' lagen:</i> 552 gemeentesecretarie 553 school (blauw) 554 poel (groen)</p>	<p><i>Daarbij:</i> 555 Hendrik Hinssen 561 Maria Manders</p>
---	---	--

Dicht daarbij (op het kaartje juist boven de O van 'Op den Mortel') werd aan het einde van de 19de eeuw een winkel gebouwd. In dat pand begon de Coöperatieve Verbruikersvereniging Volharding Meijel een winkel, kort na 1900, ver voordat in 1919 de R.K. Werkliedenvereniging Meijel werd opgericht. De werklieden of arbeiders zagen

ook in Meijel, dat er in de wereld van de boeren rond 1900 steeds meer samengewerkt werd zoals bij de coöperatieve zuivelfabriek St. Nicolaas aan de Steegstraat en bij de Boerenleenbank. Daar hadden alle leden profijt van. Het idee van die coöperatieve winkels kwam uit Engeland. De arbeiders hadden door die coöperatieve winkels vrijheid om met het geringe inkomen inkopen te doen. In Meijel werd het idee van 'coöperatie' vooral uitgedragen door 'boerenkoning' Jan Truijen, Meijels burgemeester van 1895 tot 1913, mede-oprichter van de landelijke boerenleenbank, van de Limburgse land- en tuinbouwverenigingen en van andere samenwerkingsverbanden.

In Meijel werd dus ook zo'n verbruikers-vereniging opgericht. Voor een paar gulden per jaar konden arbeiders en landbouwers lid worden en daarmee ook mede-eigenaar van de winkel. Men was in staat de prijzen laag te houden, want de winkel hoefde geen winst te maken, de producten kwamen meestal uit eigen coöperatieve fabrieken en de medewerkers werkten vaak als onbetaalde kracht in verenigingsverband. Men kon er in termijnen betalen. De winkel in Meijel werd beheerd door Miet Beurskens, An Puts en anderen.

Voor de winkel 'Coop. Vereeniging Volharding' staan van links naar rechts de medewerkers: Kubbes Weerts, Kerneel Verstappen, An Puts (later Australië), zaakvoerster ofwel winkelierster Miet Beurskens en Dorus Hoebergen.

Rond 1924 werd de winkel waarschijnlijk te klein, want Verbruikersvereniging Volharding Meijel kocht de grond waarop ooit de winkel van Marten van der Laak stond en begon er met de bouw van de Coöperatie, nu Schriks Konfektie BV. In 1927 moest men nog wel 15 vierkante meter van de grond aan de gemeente verkopen, want daar moest de huidige Prins Bernhardstraat aangelegd worden. Het stuk Hagelkruisweg achter de school moest plaats maken voor de aanbouw van een lokaal. Op 8 april 1933 gaven Th. Hoebergen, voorzitter van de Coöperatieve Vereeniging Volharding, en secretaris J. v.d. Elsen aan schildersbedrijf Gooden uit de Dorpsstraat opdracht voor het verfwerk van het nieuwe winkellokaal.

Toen kwam de koperslager

Nog voordat Coöperatie Volharding van Hagelkruisweg 9 verdwenen was, werd het noordelijk deel van het pand overgenomen door een jong echtpaar uit Heythuysen, Andries Hubertus Philips en Maria Hubertina Hocks.

In het pand werd op 16 juni 1925 Maria Dorothea Catharina Philips als eerste kind geboren. Het huis kreeg volop leven en niet alleen door de tien kinderen. André Philips was koperslager ofwel 'kopperslaeger'. Hij maakte in de ruimte achter de woning pompen en dakgoten. Van zijn hand bestaan nog een mooi bewerkte koperen tabakspot en een sierlijke bewerkte huls met inscriptie 'Meijel Vrij 16 november 1944'. Maar hij maakte en verhuurde ook fietsen. De Keubmannen Jeer Scheres en Jan Martens trokken in 1943 naar Eibergen met een tandem van Philips voor een bezoek aan hoofdman Wieke op den Drink die daar bij de Arbeidsdienst zat. Er werden ook klompen bewerkt. Ze hielden het niet lang, de nieuwe klompen, en zeker niet bij het voetballen. 'Ga maar naar Philips', was het dan en André sloeg er een ijzeren bandje omheen dat alles weer bij elkaar hield. De aanwezige fietsen zetten de jongens aan tot wielrennen. De geëmigreerde zoon Sjef hoefde alleen Piet Kessels voor te laten in de Ronde van Meijel in 1947 bij het jubileum van Burgemeester Sanders en zoon Geer was tussen 1950 en 1960 zeven jaar een verdienstelijk wielrenner bij nieuwelingen, junioren en volwassenen.

Moeder Philips nam de oude winkel over en maakte er een 'Winkel van Sinkel' van. Als er iets vandaag niet was, dan was het er morgen wel. Er werd porselein verkocht en speelgoed, kerstspullen en huisgerei, potloden en snoep, letterlijk alles wat de mensen nodig hadden. Dat porselein werd met bestek ook verhuurd voor bruiloften en partijen, zoals ook andere materialen verhuurd werden, bijvoorbeeld de moesschaaf om kool te snijden voor de eigen inmaak.

En geheel in de oude stijl konden de Meijelse ouders hun kinderen zonder geld naar die winkel om een boodschap sturen, het betalen kwam wel als het winkelboekje erom vroeg. Over de nog onverharde Hagelkruisweg kwam de jeugd begin december met de neuzen platgedrukt tegen het winkelraam om te zien wat er op het verlanglijstje moest komen.

Overigens was moeder Philips ook de boerin met vijf varkens, veel kippen en een flink stuk land van haar huis tot aan pand Schijven op de hoek van Sanders'Molen. Daar moesten de kinderen meehelpen bij het rapen van aardappels en het steken van asperges. Als de aardappels niet geraapt waren, mochten ze niet naar de kermis.

In het Startebos moesten de kinderen overigens dennenappels rapen, goede droge om de kachel aan te maken, zodat de slem vlam zou vatten voor warmte en koken. Er bleef nog tijd genoeg over om te voetballen en deugnietenstreken uit te halen.

En de schutterij dan ?

Zoals veel Meijelsen bezocht André Philips de beroemde bruine café van de Kremmer aan de Astenseweg. Daar stond vanaf 1 mei 1952 de schietboom van de pas opgerichte schutterij Sint Willibrordus. Maar toen was André al ingelijfd bij de vereniging, niet als schutter maar als buksmeester, een kolfje naar zijn hand. Hij was het ook die zorgde dat er op 4 juli 1954 in Margraten zo goed geschoten werd door het Meijelse zestal, dat het Oud Limburgs Schuttersfeest gewonnen werd. D'n Um kwam voor het eerst, helaas tot nu ook voor het laatst, naar Meijel.

Het schuttersbloed was er, want inmiddels is de vierde generatie al lid van Sint Willibrordus. Eerst buksmeester André Philips en nu zoon schutter Gerard Philips (koning in 2001), kleinzoon André Philips en achterkleinzoon Michel Philips.

De Meijelse winnaars van het OLS in 1954: staande Sjeng van Deursen, Willem Snijders, Grad van Lier en Sjra van Heugten, hurkend Jan Puts, buksmeester André Philips en Tjeu van Deursen.

Hagelkruisweg 9 zonder Philips

Nog steeds wordt bij het huis de naam van 'Philips' genoemd, maar na het overlijden van moeder Maria in 1971 en van vader André in 1974 werd het pand in 1974 verkocht aan de familie L. Bruijnen-Bakker.